

TARTU KORTERID E HITUSTEHNILISELT.

H. Seydenbach, dipl. ins.

E HITUSMATERJAL.

Kõige laiemalt tuntud ja tarvitatud tulikindlate mineraalmaterjalide hulka kuuluvad loomulikud kivid — graniit, paas ning savist ja kõik-suguseist segudest valmistatud põletatud ja põletamata kunstkiivid. Olles püsiv ning kõva, täidab kivi ehitusmaterjali ülesandeid võrdlemisi hästi. Kuid kiviseinad sisaldavad värskelt laotuina palju rõskust — kuni 200 liitrit vett ühes kantmeetris —, mis sunnib kiviellamuid kuivatama enne tarvitamist. Päälegi kuuluvad paljud kivid paremate soojusejuhtide hulka; seepärast peavad kiviseinad olema paksud, mis tähendab ruumikaotust. Kiviellamute ehitamiseks on kõige kohasemad kivid käsnataolise struktuuriga. Tiheda ehitusega kivid kuivavad aeglaselt ning nende pinnale kondenseerub niiskus, mis on lubamatu ter- vishoiuliselt ning rikub seina katet — krohvi ja tapeete.

Puu on parem soojusehoidja, kuid tuldkartev ning tundeline at- mosfäärilisile ja orgaanilisile mõjudele. Puumaterjali tuldkartvus sunnib piirama puuehitiste mõõtmeid, pääasjalikult kõrgust — ning seda iseäranis linnades, kus elamud asetsevad olukorra sunnil tihe- dasti koos.

Katuse kate peab olema vihma-, lume- ja tuulekindel — vaatamata temperatuuri kõikumisele, peab võimaldama atmosfäärivee kiiret ära- jooksu, peab olema tulekindel, pikaealine ja hõlpsasti korrashoitav.

Kõigile nimetatud nõudeile vastab enam-vähem jällegi ammutuntud kivimaterjal; puu on tuldkartev ja kõduneb lühikese aja jooksul. Palju tarvitatakse ka pappi ja plekki, kuid needki materjalid ei ole kõigiti rahuldavad: plekkkatuse-alune on suvel lämmatavalt kuum, pappkatuse iga on väike, korrashoid tülikas ja tulekindlus jätab soovida.

Tartus räägivad kaasa ehitusmaterjali valimisel esijoones majan- duslikud tegurid. Kuna puu teatava aja jooksul oli ning nüüdki ena- musel näib olevat odavam ehitusmaterjal, siis ongi Tartus kõige roh- kem puuelamuid. Möödunud sajandi lõpul jõusseastunud ehitusmää- rustiku mõjul on südalinnas juurde kerkinud teatav hulk kiviellamuid, kuid piirkonnis, kus on vaba materjali valik, ehitatakse ikkagi puust.

Tartus oli käesoleva statistilise materjali kogumise ajal (veebr., märts 1927) 4311 elamut, neist 3264 (76,0%) ehitatud puust, 625 (14%) kivist ja 422 (10%) segamaterjalist.